

Mladá žena v bílém plášti bere zkumavku se vzorkem a uzavírá ji do nerozbitné schránky. Tu pak vkládá do vzduchové komory, od které směřují silné plastové trubky. Zavírá dveře a tubus je vystřelen do biochemické laboratoře. Ne, nejsme v žádném sci-fi filmu ani ve výzkumném raketovém středisku. Stojíme v technické místnosti opavské nemocnice, kde znovu začali využívat téměř 160 let starý vynález potrubní pošty.

TEXT: RENÉ FLÁŠAR

FOTO: JAROSLAV ŠVANDA

Sestra Michaela Herrmannová přijímá pouzdro se vzorky, které k ní doputovalo potrubní poštou.

POTRUBÍM proudí **KREV** I PENÍZE

Ostýchám se sestry urologického oddělení Barbory Dodekové zeptat, co to před chvílí „vystřelila do světa“. Barbora ale mé rozpaky vycítí, a aniž je tážána, sama odpovídá. „Není tam to, co si myslíte, ale vzorek červené životadárné tekutiny. Ano, i na našem oddělení se pacientům odebírá krev,“ uklidňuje mě s úsměvem sympatická sestřička.

Primář chirurgického oddělení a velký propagátor potrubní pošty Jiří Hájek mi pak prozrazuje další podrobnosti: „Zásilka je po uzavření do komory vystřelena stlačeným vzduchem a potrubím o délce několika stovek metrů doputuje za sedmdesát sekund do la-

boratoře. Tam si ji může personál okamžitě vyzvednout a provést požadovaný rozbor. Ušetříme tak čas našim sanitářům i sestřičkám, kteří se mohou o to víc věnovat pacientům,“ vysvětluje primář, který by rád postupně propojil potrubní poštou celou opavskou nemocnici. „Zatím je s laboratořemi spojen pouze chirurgický a gynekologický komplex, ale já jsem optimista a věřím, že časem se zapojí také další oddělení,“ věří Hájek.

ROZHODUJE KAŽDÁ MINUTA

Opouštíme budovu chirurgie a míříme k laboratořím. Na příjmu jsme za tři minuty. „Je pravda, že lidský posel není o moc pomalej-

Primář chirurgie Jiří Hájek (vlevo) a primář biochemické laboratoře Marian Staňo nám vysvětlili výhody potrubní pošty.

ší, ale jen v případech, že je ihned k dispozici a nevěnuje se pacientům. Potrubní pošta má největší význam v situacích, kdy je potřeba rychle jednat. Při nehodách či rizikových porodech rozhoduje doslova každá minuta. Sestry ze sálů jen seběhnou ke komoře a pošlou vzorek za námi. Jakmile k nám dorazí, rozezní se zvoněk a my se okamžitě pustíme do práce," vysvětluje primář biochemické laboratoře Marián Staňo.

Operatéri tak získají důležité rozborů mnohem rychleji, než tomu bylo dosud, což ve vážných případech může znamenat záchranu života.

Jak přesně probíhá příjem vzorku, nám předvádí laborantka Mi-

chaela Herrmannová. Potrubí zaráchotí a nádoba se vzorkem padá do připraveného koše. Chodbou zní zvoněk. „Vzorek se okamžitě vyndá, vypne se signalizace a vzápětí už míříme z příjmové místnosti do laboratoře. Jakmile je požadovaný rozbor hotov, vloží se výsledek opět do přepravní nádoby a přes vzduchovou komoru pošle zpět na oddělení," popisuje Michaela.

VZNIKNOU MALÁ POTRUBNÍ NÁDRAŽÍ

Přepravní nádoba to má zatím v podzemí opavské nemocnice jednoduché, potrubní pošta spojuje jen dva pavilony, ale co až bude do systému zapojena celá nemocnice?

NĚCO MÁLO Z HISTORIE

Potrubní pošta původně sloužila pro rychlou dopravu zpráv ve velkoměstech. První potrubní linka byla zprovozněna roku 1853, tedy ještě před vynálezem telefonu, v Londýně. V německém Berlíně byl provoz potrubní pošty zahájen roku 1865 a systém postupně dosáhl délky 400 kilometrů a zátěže až 4 miliony zásilek ročně. Potrubní pošta byla zavedena též ve Vídni, jejím konstruktérem byl Franz Felbinger. Roku 1887 byla zprovozněna také pražská potrubní pošta, jejíž technické řešení bylo odvozeno od vídeňské, a v dalších letech se rozrostla až do celkové délky 60 kilometrů. V omezené míře fungovala až do roku 2002, kdy její život ukončily rozsáhlé povodně.

Sestra Barbora Dodeková připravuje zásilku pro laboratoř.

Rozvod potrubní pošty

Wtělno budova Slezské nemocnice používají potrubní poštu.

„Každé oddělení získá svůj originální kód. Ten se při odesílání zadá do ovládacího displeje a vše ostatní zařídí důmyslná technika. Ta přesně pozná, kam má nádobu nasměrovat," vysvětluje primář Staňo. „Na několika místech vzniknou jakási malá nádraží, kde se budou nádoby křížovat, aby se v potrubí nesrazily. Technika je mocná," uzavírá prohlídku novodobé potrubní pošty v opavské nemocnici chirurg Hájek.

ODVÁDÍ TRŽBY Z POKLADEN

Opavská nemocnice není zdaleka jediná, která potrubní poštu využívá. Například nemocnice v Karlových Varech, nebo Ústřed-

ni vojenská nemocnice v Praze ji používají pro dopravu krve mezi transfúzní stanicí a operačním sálem a pro transporty léčiv nebo laboratorních vzorků.

Nemocnice Motol dopravovala do nedávna potrubní poštou rentgenové snímky a dodnes takto přes nemocnici proudí nezdravotní dokumentace a vzorky krve.

V některých supermarketech se dokonce potrubní pošta používá pro odvádění tržby z pokladen. Jeden z velkých řemeslnických řetězců má na potrubní poště založenu téměř všechnu komunikaci v rámci provozovny.

Vnitřní potrubní poštu dříve používal i Úřad vlády České republiky. ■